

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnia vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo „EDINOST“

Radi nepredvidjenih zaprek je

javni shod
preložen

ki je bil sklican za jutri zvečer

ter se bo vršil

v nedeljo, dne 9. oktobra t. l.
ob 10. uri dopoldne

v gled. dvorani Narod. doma v Trstu.

z istim dnevnim redom:

Ljudsko štetje.

Z ozirom na neizmerno važnost tega čina, ki se ima izvršiti do konca tega leta, vabi odbor političnega društva „Edinost“ na čim večjo udeležbo.

Odbor
pol. društva „Edinost“.

Članom N. D. D.!

Ustrezajoč želji, izraženi po delavstvu iz Lloydovega arsenala, ladijedelnice pri Sv. Marku in tovarni pri Sv. Andreju, ki bi se zbog dela ne moglo udeležiti nedeljskega občnega zbora in uvažuje veliko zanimanje, ki vlada v krogih našega delavstva za označeni občni zbor, naznanja podpisani odbor NDO, da je sklenil omogočiti članstvu udeležbo pri III. občnem zboru stem, da prekliclje za nedeljo, dne 2. oktobra sklicani občni zbor, temveč sklicuje

III. redni občni zbor

NDO z istim dnevnim redom
na soboto 8. oktobra

ob 8. uri zvečer

v gled. dvorani „Narodn. doma“ v Trstu

TRST, dne 28. sept. 1910.

Odbor
Nar. del. org.

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrsko posojilo.

BUDIMPEŠTA 29. Finančni minister Lukacz se je z ogrsko kreditno banko sporazumil glede najetja posojila. Izdanih bo za nominalno 250 milijonov Kron 4 in pol odst. ogrskih državnih zakladnic ter za nominalno 250 mil. K 4 odst. ogerske kron-ske rente.

PODLISTEK.

SIRENE.

Povest iz igrskega življenja; spisal Leon Dragutinović, režiser slov. gledališča.

In zdaj je zopet v isti hiši in njegove sanje so se uresničile... In prišli so hudi časi, ko je že kakor odrasel mladenič rekel očetu — ali postane igralec, ali nič...! In oče ga je spodil iz hiše in on je šel v svet... tam zunaj v velikem svetu je postal tudi on nekaj in danes dokaže vsem tem ljudem, kaj je postal!

„Vidite, nihče me ni podpiral, nihče mi ni pomagal; to sem dosegel vse sam — in ponosen je bil na to misel.“

Le žal, da je mamica že mrtva, je vzdihnil tiho; niti k pogrebu ga niso pripustili, da ne oskruni groba matere; oče se ga je sramoval, mati pa je samega sramu

En del tega posojila bo placiran v Nemčiji. Kurz bo 90 odst. za 4 in pol odst. državne zakladnice ter 90 odst. na 4 odst. kronsko rento. Pogoji so za ogrsko vlado mnogo ugodnejši, kakor bi bili, ako bi bilo prišlo v Parizu do posojila. Vlada bo baje dobila okoli 50 milijonov K več, kakor bi bila dobila na Francozke.

Sestanek Aehrenthala in San Giuliana v Turinu.

TURIN 29. Minister za unanje stvari San Giuliano je ob 3.45 popoldne došel v spremstvu svojega kabinetnega načelnika semkaj iz Racconigi in se je nastanil v hotelu „Europe“. Minister je ostal v hotelu in se je razgovarjal z avstro-ogrskim poslanikom pri kvirinalu Meremem, italijanskim poslanikom na Dunaju, vojvodo d'Avarna in generalnim tajnikom v ministerstvu za unanje stvari.

Črnogorski ministerski predsednik odstopi.

DUNAJ 29. „N. Wiener Tagblatt“ poroča iz Cetinja: Zagotavlja se, da odstopi ministerski predsednik Tomanović še v tem letu. Nedavno temu je izrazil željo, da bi odstopil radi svoje starosti, toda kralj Nikola, ga je prosil, naj ostane še na svojem mestu. Sedaj se zdi, da hoče kralj ugoditi njegovi želji ali imenovati ga hoče odposlancem na Dunaju. Črnagora namerava namreč v kratkem ustanoviti na Dunaju, v Petrogradu, v Rimu in v Belemgradu odposlanstva. Ministerski predsednik postane baje Lazar Mijušković.

Koroški deželni zbor.

CELOVEC 29. Predlog finančnega odseka je bil vsprejet.

Grožnja srbskemu časopisju.

BELIGRAD 29. Včerajšnji izdaji „Milega Žurnala“ in „Zvona“ sta radi žaljenja Velikanstva bili konfiscirani. — Vladni list „Samouprava“ piše, da provzroča en del srbskega časopisja s svojo nepremišljeno in včasih tudi hudobno pisavo v vprašanih notranje in vnanje politike, veliko škodo in pravi, da bodo morali začeti merodajni krogi misliti na to, da se spremeni tiskovni zakon v tem smislu, da se bo pozvalo pisatelje kaznivih člankov na odgovor in ne urednike.

Turčija.

CARIGRAD 29. — Veliki vezir Hakki paša se je vrnil semkaj. Na kolodvoru so ga pozdravili ministri in številno občinstvo.

SOLUN 29. Potem, ko je potekel rok za izročitev orožja, so vojaki zasedli ceste v Monastirju, izlasti grški del mesta. Predsednik vojnega sodišča se je z vojaško asistenco podal v hiše grških prvakov in je dal iste odvesti v vojašnico ob asistenci vojakov z nasajenimi bajoneti. V nekoliko urah je bilo aretiranih več sto oseb, med temi tudi grški škof. Več hiš so preiskali po vojakih. Vzrok teh aretacij je še neznan. — Govori se, da so odkrili tajni grški odbor.

ATENE 29. „Atenska agencija“ izjavlja, da je glasom poročil iz Monastirja pomirjenje tamkaj nemogoče, kajti turške čete postopajo pri razoroževanju zelo surovo, tepajo in zlostavljajo kmete ter zažigajo hiše kontumaciranih. Položaj v monastirskem vilajetu se vsled tega čim dalje bolj slabša.

SOLUN 29. Vojaški oddelek, ki je zasledoval četnega voditelja Apostola, je pri Tekeli, 11 km daleč od Soluna, naletel na malo bolgarsko četo. Prišlo je do boja, v katerem sta bila dva Bolgara ubita, dva ranjena in dva vjeta. Na turški strani je bil

umrla — in danes? Kako je to vse drugače! Oče sedi v ravnateljevi loži in bo tudi priča njegovega velikega vspeha...

In tam daleč v širokem svetu je končno našel njo. Bada je bila velika in v tej bedi je našel bitje, ki ga je ljubilo in postala mu je žena... sam ni vedel, kako je prišlo do tega... Pri njeni materi je stanoval. Ona je verovala v njegovo bodočnost. In to ga je priklenilo k njej in skupaj sta se trudila in premetavala vsak vinar, skupaj hranila, stradal in se ljubila. — In porodil se jima je otroček. Takrat se je zavedel, da vendar ne živi zastoj na svetu... Prišla so leta in žnjimi je tudi raste njegov talent... in danes je tu. Pogledal se je v ogledalo, maska se mu je posrečila — bil je res Romeo, lep, mlad, ponosen mož sanjavih oči, krepkega močatega nastopa, pravičnega lica, kakor ustvarjen, da igra tega strastnega ljubimca... Pred leti je že enkrat igral to vlogo in imel v nji velik uspeh; vse je takrat govorilo samo o njegovem „Romeu“. Bilo je to v mali potniški vružbi, ko ga je prvič igral in

en turški vojak smrtno, eden pa lahko ranjen.

Finsko razdelijo.

PETROGRAD 29. V dobro obveščenih krogih se govori, da je usoda Finske zapetena. Došla je vest, da je car ozlovoljen radi najnovejšega sklepa finskega deželnega zbora. Sodi se, da bo finski deželni zbor odpravljen in da bo Finska razdeljena v ruske pokrajine.

Pogreb Chaveza.

DOMODOSSOLA 29. Pogreb Chaveza je bil določen za 2. uro popoldne, a prišlo je toliko ljudi, da se je zamogel razviti sprevod še le pozneje. Pogreba se ni udeležilo le vse mesto, ampak svoje zastopnike so poslale tudi bližnje vasi v znak občudovanja in simpatij za ponesrečenega aviatika, tako, da je bil pogrebni sprevod res impozanten.

Zopet ponesrečil aviatik.

MUELHAUSEN 29. Na habsburskem letališču pri Mülhhausenu je včeraj aviatik Plochman padel z višine 50 metrov. Težko ranjenega so ga prenesli v tukašnje bolnišnico, kjer je umrl za poškodbami, ne da bi se bil zopet zavedel.

Kolera.

RIM 29. Od polnoči 27. do polnoči 28. t. m. so došla o slučajih kolere sledeča poročila: V pokrajini Bari je v Andriji obolela na kolero ena oseba, ena je umrla, v Molfetti obbole dve osebi, umrla nobena, v napoljski pokrajini in sicer v Napolju samem je obbolelo 24 oseb, pri 15 je bakteriološka preiskava ugotovila kolero, 14 oseb je umrlo, v Barri so obbolele tri osebe, dve umrle, v Resini dve osebi obbolele, in ena umrla.

CARIGRAD 29. Včeraj je tukaj obolelo na kolero 15 oseb, umrlo jih je 5. Razun tega je neki vojak obolel s sumljivimi znaki kolere.

SOFIJA 29. Potniki v Carigradu so v Lubincu podvrženi dnevnim kvartantenim. Potniki orientskega ekspresnega vlaka, ki potujejo skozi Bolgarsko, so od tega oproščeni.

BUDIMPEŠTA 29. V Budimpešti niso že pet dni konstatirali nobenega novega slučaja kolera. Soprog uradnika Kolomana Mihalnika, ki so jo dne 27. prinesli v bolnišnico je včeraj umrla. Raztelesen je pokazalo, da ni izključena kolera. Bakteriološka preiskava je izpadla negativno. Prav tako v dveh drugih sumljivih slučajih. Danes je na kolodvorih ob Donavi pričela permanentna inspekcijska služba.

ZAGREB 29. Deželni zdravstveni svet je doslej ugotovil 12 slučajev na Hrvatskem in v Slavoniji, o katerih se sumi, da gre za kolero. Bakteriološka preiskava je v treh slučajih dokazala azijsko kolero, eden teh bolnikov je umrl, ostala dva sta boljša.

Dunaj 29. Cesar je danes v posebni avdijenci vsprejel grofa Forgacha, odposlanca v Belemgradu. Avdijenca je trajala eno uro.

Dunaj 29. Angleška banka je povišala diskont na 4%.

Saratoga 29. Na Rooseveltov predlog so republikanci postavili kakor kandidata za guvernersko mesto new-yorške države Henry Simsona. Isti je svoječasno zasledoval uspešno sladkorni trust radi prevare.

Bruselj 19. Narodna banka je zvišala danes diskont od 3 1/2 na 4 1/2%.

Karanebeas 29. V žagi karanebske industrijske delniške družbe je po noči nastal ogenj, ki se je naglo razširil. Po šesturnem gašenju se je posrečilo lokalizirati ogenj. Zgorela je vsa zaloga lesa. Prostori

ravno ta uloga mu je prinesla blagoslova. Po tej ulogi se je zaročil s svojo sedanjico ženo, po tej ulogi so ga njegovim tovarišim pozdravljali z nekim spoštovanjem. Kolik preobrat v njegovem življenju je povzročil ta Romeo!

Poklical je gardobijerja k sebi in oblekel kostum; gardobijer mu je čestital, češ: v takega „Romea“ se mora zaljubiti vsaka „Julija“...!

V gledališču je bilo vse živo; ugoden parfim je vladal po vsem gledališču; dame v dekoltiranih toaletah so se razmeščale po ložah, auditorij je bil poln radovednežev obojega spola.

Na obrazih se je čital čuden nemir gledaliških obiskovalcev, vsi so nekako čutili velik „dogodek“.

„Kdo bi si mislil to,“ je šepetala stara dama svoji sosedji v loži, „spominjam se ga še kakor malega fantička, ko je hodil v šolo bos in razcapan; a zdaj ga bom videla kakor „Romea“ na odru — še se gode čudeži na svetu“...

za stroje in delavska stanovanja so ostala nepoškodovana. — Škode je pol milijona kron. —

Italijanska in slovanska irredenta.

K včerajšnjemu poročilu, da je bil znani tržaški irredentovec Bruno Ferluga pred celovško poroto oproščen, smo opazili, da „je na nemške porotnike v Celovcu morda vplivala izjava priče Subana, da so leta 1903 najdene bombe bile namenjene za — Sokole!“

Še bolje bodo naši čitatelji umeli ta oprostilni pravorek nemških porotnikov v Celovcu, ako navedemo nekaj mest iz obrambenega govora branitelja dr. Maksimilijana Messinerja.

„Smo v dobi nacjonalizma — tako je začel dr. Messiner — in še nikdar in v nobeni deželi, kakor v naši monarhiji, ni imel nacjonalizem take važnosti v kulturnem življenju tolikih narodov. Nacjonalizem je doveden do največjega ideala. Znano je, koliko ljudi je krvavelo za ideal domovine.“

Hudodelstva, ki jih more provzročiti nacjonalizem, se opirajo na velike ideale. Priznati treba in res je, da je idealizem Italijanov včasih malo presmel. Pa tudi drugi narodi, ki nimajo zgodovine in kulture, kakor jo imajo Italijani, tudi drugi, novi narodi čutijo nepremagljivo hrepenenje po materi domovini, ljubezen, ki odstranja vse ovire za narod, kateremu pripadajo. Italijani v Istri in Trstu žive na ozkem ozemlju ob obrežju, ali pa v večjih mestih, obdani od vseh strani od hrvatskih in slovenskih plazov, silečih na nje. Žive v strahu, da italijanstvo mora zgubljovati dan za dnevom terena nasproti naraščajočemu napredovanju Slovanov. Trst je že po tretjini slovenski! („Piccolo“ imenuje to trditve „inesatteza enorma“, a jo odpušča govorniku — „radi dobrega namena“! — Op. ured. „Ed.“)

Gospodje porotniki naj pomislijo — je nadaljeval dr. Messiner — da bijejo Tržačani obupen boj za ekzistenco; oni vedo, da bi bil vsak korak nazaj fatalen. Umljivo je, da vlada pobija njihove tendence. Ali vlada rabi prestroga sredstva. V vsaki narodni manifestaciji vidi irredentizem. Druge narodnosti morejo svobodno razobešati svoje zastave in samo Italijani ne. Radi razobešanja zastav se jih celo oistro kaznuje. Umeje se, da radi tega raste razburjenje. Nastajajo hudodelstva, glede katerih v drugih delih države ne prihaja nikomur na misel, da bi jih preganjal, ali pa se jih smatra kakor navadne prestopke. In kazni so težke.

Razburjenje provzroča nove manifestacije. Za vlado je vse ono, kar se godi v Trstu — irredentizem, ki pa ne obstoji drugje, nego v glavah eksaltiranih mladčev. In kakor tak je bedastoča.

Ali je še drug irredentizem, idealen irredentizem, ki ga ne čutijo le Italijani, temveč ga čutimo tudi mi Nemci za svojo mater domovino, Nemčijo; to je najplemenitejši intelektualni irredentizem. Ali so morda pangermani protivstrijci? Zakaj Tržačanom ni dovoljeno častiti Garibaldija, mej tem, ko moremo mi povzdigovati Bismarcka, kolikor hočemo, ki pa gotovo ni bil nič boljši prijatelj Avstrije?!

Treba torej razločevati med tema dvema irredentizmoma: med idealnim irredentizmom vsega naroda in eksaltiranim ne-

Taki in slični razgovori so se razpletali po ložah, parketu in balkonu. — V ravnateljevi loži pa je sedel starček belih las in s čudnim očesom je motril to vrvenje... Starčku se je zdelo, da so vse oči vanj uprte; bil je vesel in mislil si je, da sin mora gotovo kaj znati, ko je prišel tudi župan s svojo rodbino, ki ga je srečal pri vходу in mu rekel: „Čestitam, vaš sin je postal torej umetnik“ — in stisnil mu je roko. Vendar mora kaj biti na tem!!

Tudi ravnatelj mu je čestital, in vsi, ki so ga danes srečavali, so mu se spoštljivo klanjali... in vse zaradi Ivana!...

„Zakaj ni moja žena sedaj tu pri meni,“ je vzdihnil, „tudi ona bi delila mojo radost, tudi ona bi mogla biti danes ponosna na najinega Ivana“...

Overtura je začela. Igrali so izvleček iz Lohengrina; gledališki orkester je ravno dovršil in v bajnih akordih Wagnerjevih tonov je ležalo nekaj svečanega, rekel bi: nadzemskega!...

(Pride še.)

katerih mladičev. Smešno in absurdno je, bati se tega slednjega.

Italijani kriče, da se jim godi krivica in imajo pravo, da kriče, ako primerjajo način, kakor se postopa z njimi, z načinom, kakor se postopa n. pr. s — Slovani! Ko je bila Avstrija na predvečer vojne s Srbijo, so Čehi prirejali srbofilske demonstracije, ki nimajo primere: poteptali so v blato in zažgali avstrijsko zastavo, a nihče zato ni bil kaznovan več, nego s kako uro zapora.

To je svoboda in je lepo v državi, ki bi hotela biti svobodna. Ali potem naj se postopa z vsemi enako, tudi z Italijani, ki niso nikdar delali takih vrst manifestacij!

Kakor vidimo iz tega izvadka, je branitelj Ferluge potipal nemško-nacionalne porotnike v Celovcu na oni žilici, kjer je bil gotov, da doseže zaželjeni efekt. Italijani in Nemci so nedolžna jagnjeta in Slovani so oni volkovi, ki smejo delati, kar hočejo. Taktika, ki jo je uporabil dr. Messiner, je bila povsem pravilna: v interesu njegovega branjenja namreč. Ubral je pravo struno in dosegel, da so porotniki izrekli oprostilen pravorek.

Mi smo že opetovano povdarjali v tem listu in povdarjamo danes vnovič, da tega kar uganjajo mazzinijanci, ni smeti smatrati preveč resnim. Ako pa tu pa tam opozarjamo na irredentične pojave, delamo to le po dolžnosti kronistov; v ostalem smo pa za to, da se pušča vsakomur najširšo politično svobodo. Zato tudi nikakor ne oporekamo pravoreku, s katerim so celovski porotniki oprostil obtožnega Ferlugo. Ali stavimo si vprašanje, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi bil mesto Italijana Ferluge sedel pred isto poroto na zatožni klopi kak — Slovenec? To bi ga bili zažili tako, da bi bil ves črn! In Italijani bi se bili kar naslajali na tem.

Branitelj niti ne jemljemo za zlo, ako je potegnil paralelo med postopanjem z Italijani in Slovani in hotel dokazati, da se slednje favorizira in prve zatira. On si je pač mislil: Hilf, was helfen kann in porabil je vsa sredstva svojemu branjenju v prilog. Kakor že rečeno, mi povdarjamo ponovno: prav nič nimamo proti temu, da je bil Ferluga oproščen, ker smo za najširšo politično svobodo in Ferluga navsezadnje ni drugo, nego žrtev svojega čustvovanja. Ali ta svoboda — tako kličemo tudi mi s celovskim braniteljem — bodi za vseh enaka!

Ravno z ozirom na to pa zveni kakor ironija trditev istega d. r. Messinera, češ, da se v naši državi favorizira Slovane. Kako se favorizira Slovane, imamo n. pr. kriče iz gled v zagrebškem „veležidajniškem“ procesu, v znanem antimitarističnem procesu na Češkem, kjer so vdeležencem malenkostnih demonstracij prisodili skupno več let ječe.

A kaj naj rečemo o tem, kar se zadnje čase godi v Ljubljani? Tudi tam so inscenirali politični proces, kjer hočejo po vsej sili iz 15-letnih vajencev napraviti veleizdajnike, ali vsaj neke vrste nevarnih političnih zločincev!!

Sedaj pa primerjajmo: v Celovcu je bil oproščen Italijan, člen društva, ki nabira dobrovoljce proti Avstriji — v Ljubljani pa love „veležidajalce“ in politične zločince med nedoraslimi dečaki prebivalstva, ki je posebej avstrijski patrijotizem in inkarnacija — žal! — pohlevnosti in potrpežljivosti. 15-leten ljubljanski vajenec, pa — veleizdajalec in revolucionar! Krvaveje ironije in satire si pač ne moremo misliti, nego si jo je dovolil celovski branitelj tržaškega Bruna v svoji porednosti! Ali pa je morda mislil resno? Potem pa mu bodi povedano, da to niti smešno ni bilo, ampak — neumno!

Vsekako pa moremo vsprico te paralele med procesom v Celovcu in preiskavami v Ljubljani reči, da je trebalo precejšnje porcije — da ne rabimo huje besede — drznosti za trditev, do kakoršne se je pospel dr. Messiner v najnovejšem tržaškem političnem procesu, ki se je ta teden odigral pred celovško poroto.

Sicer se pa še povrnemo k veleinteresantnim izvajanjem d. r. Messinera.

Hrvatska kriza.

Osješka skupščina. — „Slavonska opozicija“ ostane v koaliciji!

Zagreb 27. IX.

—C.— Vsa hrvatska javnost je pričakovala, da shod v Osijeku prinese vsaj nekoliko jasnosti v današnjo situacijo. Na dejali smo se določnega nastopa „slavonske opozicije“. Splošno se je mislilo, da ta slavonska grupa stopi odločno na stran bana Tomašića in da bo služila v podlago za ustanovitev nove „guvernementalne stranke“.

No, vse to — se ni zgodilo. In to nas je začudilo. Še bolj pa nas je presenetilo dejstvo, da je prvak te grupe dr. Pinterović na glasoviti skupščini v Osijeku minole nedelje izjavil, da on in njegovi bližnji tovariši ostanejo v koaliciji in da ne nameravajo izstopiti iz nje.

Tako je prišlo, česar se ni pričakovalo: koalicija je ostala kakor je bila! Bo to stranka, v kateri se bo križalo dvojno mnenje in situacija ostane — vedno ista. Kaj pomenja to?

Nam se zdi, da je vsemu temu kriva mlačnost koalicije, ki nima jasno markirane stališča ne nasproti javnosti, ne nasproti banu Tomašiću. Javnost ne ve druzega, nego da je Tomašić „patrijot“ (ki pa zabranjuje volilne shode), a koalicija se ni — da si bi se rada — sporazumela z njim. Tako ne vemo torej, zakaj prav za prav je Tomašić „patrijot“ (morda zato, ker je bil svoječasnou Khuenovce), in ne vemo tudi, zakaj se koalicija ni sporazumela z njim? Tako je ta kriza postala nekaka — kakor Hrvatje pravijo — „gnjavaža“, ki gnjavi (tlači) hrvatsko javnost, najbolj pa časniki, ki vedno pričakajo nečesa od nje, a ne pričakajo ničesar. Ta natezanja koalicija s Tomašićem provzročajo v vsej hrvatski politiki neka mlačnost. In da se ne bližajo saborske volitve, nastalo bi na Hrvatskem popolno mrtvilo.

V svojem toliko pričakovanem govoru na shodu v Osijeku ni ban Tomašić povedal nič novega. Ponovil je le svoje stare kritike o programu nove stranke, predstavljaj se kakor izvrsten patrijot, in je — po svoji stari navadi — zbol koalicijo, češ, da ni dala v svoj program tudi odstranitve proslule železniške pragmatike.

To je razsrdilo gospode okolo „Pokreta“, ki pravijo, da s tem prigovorom ni ban Tomašić napravil nič druzega nego eno — neumnost! „Pokret“ pravi na dalje, da ne umeje, kako je ban Tomašić prišel na tako „morsko idejo“, kajti to da ne more biti točka kakega strankinega programa. Pa tudi drugi hrvatski listi, n. pr. „Agramer Tagblatt“ se izražajo v tem smislu in odklanjajo ta prigovor bana Tomašića. Zadnje imenovani list naglašja, da železniška pragmatika znači nečuvno kršenje zakona in pravic hrvatskega jezika na hrvatskem teritoriju. Saniranje tega kršenja je samo ob sebi umevno in zato je to stvar vsega naroda. Zato je ne more biti hrvatske stranke, ki ne bi tega zahtevala od vlade. Iz teh jasnih in tehtnih razlogov odstranitev pragmatike ne spada v program kake posamične stranke in je zato Tomašićeva graja na adresu koalicije popolnoma neopravičena!...

In tako se vrti hrvatska kriza v znamenju — „gnjavaže“!

Novi davki na Nižje-Avstrijskem.

V svrhu saniranja deželnih financ razpravljajo sedaj v Nižje-avstrijskem deželnem zboru o sledečih davčnih načrtih: 1) Davek na razveseljevanja. 2) Pristojbinski namestek. 3) Davek od prometnih sredstev. 4) Davek od penecih pijač. 5) Davek od tantijem. 6) Deželni davek od naznanil in lepakov. Davek na razveseljevanja zadevuje vsa javna razveseljevanja, gledališke predstave, koncerte, predstave v pevskih dvorinah, kobaratih, cirkusih itd. Gotov del vstopnine se bo moralo odstopati zakladu dunajskega bolniškega zavoda. Davek od prometnih sredstev zadevuje kolesa, automobile, važnje in jahalne konje ter mule in mezge. Davek od penecih pijač bo znašal po visokosti od 1 kron do 4 kron za steklenico šampanjca.

Dnevne novice.

Pasivna rezistencija na železnih v Bosni traja neoslabljeno dalje, kakor nam je včeraj naznanila lakoniška brzojavka c. kr. korespondenčnega urada. Od druge strani se pa poroča, da je železniški kolodvor na Brodu že skoro popolnoma zastavljen.

Vse vladne odredbe — razpust koaliranih društev, dodatek k službenim predpisom itd., torej niso ničesar pomogli in ne bo dolgo, ko bo moral prenehati ves promet.

Odlikovanje stotnika-avditorja Kunza. Cesar je podelil viteški križec Fran Josipovega reda stotniku-avditorju Jaroslavu Kunzu, ki je kakor znano vodil postopanje proti bivšemu nadporočniku Hofrichterju.

Upokojena deželna šolska nadzornika na Tirolskem. Deželna šolska nadzornika v Inostu Viktor Leschanofsky in dr. Adolf Nitsche sta povodom stalnega upokojenja dobila naslov in značaj dvornega svetnika.

Razpisano je mesto jetniškega čuvaja pri c. kr. deželnem sodišču v Trstu. Prošnje je uložiti do 5. novembra 1910 pri predsedniku deželne sodnije.

Italijansko vseučiliščno vprašanje. Iz Trenta poročajo: V sredo se je sestal tukaj kongres italijanskih dijakov. Pred zborovanjem so bili dijaki vsprejeti v mestni hiši, kjer sta jih pozdravila trentinski župan dr. Silli in roveretski župan baron Malfatti. Na shodu je predsednik shoda dijak Bacca omenil dosedanja brezvspešna stremjenja po ustanovitvi italijanske fakultete v Trstu ter je pozval svoje kolege naj vstrajajo v boju do konca.

Ministerska kriza v Srbiji. Iz Belegrada: „Novo Vreme“ je doznalo, da je na zadnji ministerski seji sklenjeno, da pod pred sestankom skupščine ves Pašičev kabinet ostavko, in da se tedaj, ko bo zbrana skupščina, sestavi novo koalicijsko ministertvo, ali prav za prav izvrši preosnova današnjega kabineta, ker ostane večina ministrov na svojem mestu in tudi predsed-

ništvo obdrži Pašić. O tem sklepu sta obveščena oba radikalna kluba.

Nova proganjanja Srbov v Turčiji. Iz Belegrada javljajo: Zadnje vesti iz Stare Srbije in v Makedonije poročajo zopet o novih zlostavljenjih in proganjanjih Srbov v Turčiji. Sedaj so se oblasti vrgle na srbske učitelje in duhovnike ter na srbske šole. — Srbsko odposlanstvo v Carigradu stori pri porti potrebne korake, da se kaznijo krivci.

Sklicanje delegacij. Z Dunaja 29. t. m.: Današnja „Wiener Zeitung“ priobčuje lastnoročno pismo cesarjevo, s katerim se sklicujejo delegacije na 12. oktobra.

Nova pogajanja za delamoznost štajerskega deželnega zbora. Iz Gradca poročajo, da je glede delamoznosti štajerskega deželnega zbora nakrat nastal nov položaj. Dočim je v sredo veleposestvo stalo na popolnoma intransigentnem stališču, je bilo včeraj voljno nadaljevati pogajanja, za katera si prizadeva najti novo podlago. Ako tudi ta nova nagajanja ne vsepejo, bo deželni zbor razpuščen. Grof Sturgkh je že došel k pogajanju v Gradec.

Proti dunajskim Čehom. Na Dunaju, Landstrasse, so Čehi otvorili drugo svojo šolo. Dunajčani hočejo drugo češko šolo na Landstrasse zatvoriti.

Zvišanje davka na pivo na Nižjem Avstrijskem. Nižjeavstrijskemu deželnemu zboru so predložili proračun za leto 1911, v katerem se zvišuje davek na pivo od K 1-70 na K 4 od hektolitra, torej za K 2-30 pri hektolitru.

Pevci, ki niso hoteli peti na čast hrvatskemu banu. Pevsko društvo „Zrinjski“ v Osijeku bi imelo v nedeljo sodelovati pri sprejemu bana dr. Tomašića. Na to je posebno deloval predsednik Kozmar. Toda pevski zbor se je uprl tej predsednikovi želji ter ni hotel sodelovati pri sprejemu bana. Z ozirom na to je sedaj predsednik Kozmar resigniral na svoje mesto.

Zaprtje samostanov na Španskem. Jutri bo na Španskem dala vlada zapreti 34 samostanov, ker se nečejo ukloniti naredbam, ki jih je izdal Canalejas, namreč, da morajo predložiti vladi imena in personalije svojih členov.

Okoli 70 drugih samostanov ima čas do 15. oktobra, da predložijo personalije svojih členov, ako tega ne store, bodo tudi ti zaprti. Za nedeljo so sklicani v vseh večjih krajih Španske shodi, na katerih bodo klerikalci protestirali ceo proti postopanju vlade. Klerikalci se na mnogih krajih oborožujejo. Govori se celo, da bo moral Canalejas odstopiti.

Dunajski posvečeni škof dr. Marschall bo obhajal jutri 1. oktobra sedemdesetletnico svojega rojstva.

Kazenska razprava radi vseučiliščnih izgedov v Lvovu. Iz Lvova poročajo: Obtožnica proti Malorusom, ki so osumljeni radi zadnjih nemirov in izgedov na lvovskem vseučilišču, je dovršena in izročena v tisk. Obtožena je 101 oseba, po veliki večini akademiki. Vsi obtoženci brez razlike so Malorusi. Obtožnica glasi v nad 60 slučajih radi težke telesne poškodbe, v ostalih slučajih radi javnega nasilstva. Obtožencem, ki so vsi na svobodi, so že izročene pozivnice za glavno razpravo, ki prične vse 3. oktobra in bo trajala najmanj štiri najst dni.

Domače vesti.

Protest proti podraženju mesa. V nedeljo, dne 2. oktobra, sklicuje NDO dva javna shoda in sicer dopoldnev ob 10. uri v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu in ob 4. uri pop. na Opčinah v dovrani gospe Draščekove.

Slovenske banke v Trstu in demonstracije. Pod tem naslovom piše „Herold československega peněžnictví“ glasilo čeških denarnih zavodov, v svoji poslednji številki sledeče:

„Pri demonstracijah, ki so se vršile dne 4. t. m. v Trstu od strani italijanske mladine ob priliki obiska puljskih Hrvatov in Slovencev, so bile tudi slovenske banke predmet dejanskih napadov. — V prostorih „Jadranske banke“, filijalke „Živnostenske banke“ in ljubljanske kreditne banke so bila pobita vsa okna.

Italijanski časopisi, zlasti „Piccolo“ ne le da niso obsojali tega divjanja, marveč so svojim načinom pisanja, s svojim pozivljanjem na obrano tržaškega italijanstva in na iztrebljenje manjvrednih Slovanov še bolj hujskali, bahajoč se s svojo višjo kulturo.

Vendar se teh demonstracij ne sme stavljati na rovaš vsega tržaškega italijanskega prebivalstva, katero po velikem delu popolnoma zaupa slovanskim denarnim zavodom, temveč le na rovaš razgrete italijanske mladine.

Z zadovoljstvom lahko konstatujemo, da so slovenske banke v Trstu zadobile že trdno pozicijo, s katere jih ni možno izpodrinuti s podobnimi demonstracijami. — Le razsodnejše italijansko prebivalstvo priznava trdno in zdravo podlago naših denarnih zavodov na jugu ter jih postavlja za vzgled italijanskim zavodom, ako se sploh da govoriti o italijanskih bankah v Trstu. Tam postopujejo namreč filijalke dunajskih bank in edini večji denarni zavod — Banka popo-

lare — z akcijsko glavnico 600.000 kron, razen tega še pet manjših zavodov, ki služijo drobnemu kreditu. Ta edina banka, ki je v poslednjem času radi težkoč, v katere je zašla, morala ustaviti izplačevanje ulog, in o katere likvidaciji se odloči 19. t. m. preide sedaj tudi v nemške roke, s tem, da je prevzela sanacijo Länderbanka. — To bo že peti nemški zavod, ako štejemo tudi Zeutrabank der deutschen Sparkassen, ki je letos ustanovilo svojo filijalko.

Ali ne bi mogli italijanski krogi v Trstu, mesto prirejenja divjih manifestacij, obračati svojo pozornost raje na narodno-gospodarsko delo, in si tako vsaj ohraniti pozicijo, s katere jih izpodriva v prvi vrsti nemški kapital?

Dvomimo, da bi tržaški Italijani uvaževali resnico, ki jim jo je povedal češki list, in po tem uravnavali svoje nadalnje postopanje?

V brezmejnem sovraštvu, ki je gojijo do Slovanov, so slepi za vse drugo in nečejo uvideti nevarnosti nemškega kapitala, ki se je v Trstu že precej ugnezdil. Izpregledajo morda še-le tedaj, ko bo — prepozno.

Trgovska šola. Kuratorij, sestoji iz odposlancev „Trgovsko izobraževalnega društva“ (2), „Tržaške posojilnice in hranilnice“ (1), „Jadranske banke“ (1), „Trgovsko obrtno združbo“ (1), se je te dni konstituiral tako:

Dr. Gregorin predsednik, Ivan Millionig podpredsednik, dr. Ivan Merhar tajnik, Josip Ulčakar blagajnik, dr. Rybář odbornik. — Vodstvo šole je poverjeno ravnatelju gosp. Ulčar-ju ter se je za sedaj nastavilo prof. Mirka a se potrebuje še enega učitelja, ki ima že izpit za meščanske šole, ali pa se obveže, da ga napravi tekom 2 let. — Vpisovanje bo jutri 1. okt. ob 9 uri predp. do 12 in od 2—5 pop.

Za vpisovanje je prinesli spričevala, kakor navadno za srednje šole. — Pojasnila daje ravnateljstvo.

Omenjamo še, da se je do sedaj že mnogo dijakov prijavilo in da je zato strokovno šolo, ki je bila silno potrebna, zanimanje jako veliko.

Predavanje o hipokrezah. Drevi ob 8. in pol bo v dvorani Carducci v ulici Giosuè Carducci 20 imel Ettore Karol Rossetti predavanje o temi: „Male in velike hipokreze“. Predavatelj je že imel v delavskem domu eno predavanje, katerega so se udeležili pristaši vseh strank.

Priporočamo to predavanje tudi onim našim čitateljem, ki razumejo italijanski.

Zveza jugoslovanskih železničarjev pozivlja člane centralnega odbora, da se udeležijo odborove seje ki bo v petek dne 31. t. m. točno in polnoštevilno, zlasti z ozirom na to, da se začetkom meseca oktobra vrši cela vrsta društvenih shodov, za katere je treba določiti odposlance.

Odborova seja „Matice Slovenske“ dne 23. sept. t. l. Predsednik je poročal, da je bila „Matica“ zadnji čas zastopana na slavnosti A. Mihanovića, pesnika „Lepe naše domovine“ v Klanjcu, na slavnosti Vrazovi v Cerovcu in na razkritju spomenika dr. Lampeta, bivšega Matičinega predsednika, na črnem Vrhu. Državna podpora je Matici v dosedanjem znesku (letnih 1000 kron) priznava za nadaljnja tri leta; g. poslancu dvornemu svetniku dr. Ploju se izreka zahvala, ker je v parlamentu dosegel sprejem resolucije o povišanju Matičine dotacije. — Zapisnik zadnje odborove seje se je potrdil po nekaterih izpremembah. — Tisk publikacij za tekoče leto se bliža koncu; letos izide 1. del dr. Lahovega romana „Brambovci“. Pisatelju monografije „Pohorje“ se sporoči v uvaževanje kritika treh ocenjevalcev. Rokopis „Bela Krajina“ se odda v nadaljnjo recenzijo. Končna odločitev o došlih prevodih nekaterih Shakespearejevih dram se preloži na prihodnjo sejo. Prevod Laichterjevega češkega romana „Za resnico“ (Za pravdov) se da v oceno, istotako izvirna slovenska pesnitev „Gaudemus igitur“. Sprejelo se je več narodnih pravljic. Nekatero literarno ponudbo so bile načeloma sprejete, n. pr. izdanje celotne korespondence Bleiweisove, prevod iz spisov švedske pisateljice Selme Lagerlöfve, druge so odklonjene. Za 1. 1911. izide mesto „Prevoda iz svetovne književnosti“ 1. zvezek dr. Mencingerjevih zbranih spisov, nadalje zopet snopič „Slov. narodnih pesmi“. — Ustanovi se več novih poverjenstev. Doslej je članarino poravnalo nekako 2800 članov; s temi dohodki še stroški niso kriti. Društvena hiša se je glede na varnost in trdnost komisijonelo ogledala; definitivno se je sklenila ureditev knjižnice.

Popravek. Včerajšnji izkaz v nabiralnikih CMD. v Trstu velja za september t. l. ne pa kakor je pomotoma tiskano, za julij-avgust.

Koncerti C. M. podružnice Magdalenske. Ker je javnosti malo znano delovanje Magdalenske C. M. podružnice, naj beležimo tu za sedaj vsaj to, da se v kratkem prične z gradbo poslopja za slovenski otroški vrt, ki bo stala nad 15 tisoč kron. Vendar se odbor podružnice ne straši tega visokega izdatka, ampak ima pred očmi vedno in vselej žalostni položaj naše slovenske katastralne občine Sv. Mar. Magd.

Zgornja in hoče rešiti naše nedolžne otroke od nasilnega poitalijančevanja. Kako kruto je tu raznarodovanje, o tem priča dejstvo, da otroci, ki so v pretežni večini slovenskih starišev, govorijo izključno v tujem jeziku med seboj.

V dušo reže človeka boleš, ko vidi slovenske matere, kako vodijo svojega otročiča v italijanski vrtec, kjer ga odukujejo svojemu jeziku narodu in domovini.

In na tem trnjevem potu narodnega delovanja se odbor tolaži s tem, da bodo zavodni Slovenci znali ceniti njega rodoljubni čin s tem, da bodo našo podružnico podpirali bolj nego dosedaj.

Radi tega prireje naša podružnica po več koncertov, da si boljša gmotno stanje. Tak koncert je priredila nedavno v gostilni „Obrtniškega društva“ pri Sv. Ani. Koncert je vspešno potekal. Pevsko društvo „Slava“ je storilo v polni meri svojo narodno dolžnost. Hvala mu! Tudi godbeno društvo „Lira“ je bilo na svojem mestu ter sta oba žela obilno pohvale.

Žal pa, da je izostal mnogokateri domaćin.

„Kolo sreče“ nas je res osrečilo tako, da bo imela podružnica tudi svoj delež od koncerta.

Iskreno priznanje gre gospej Tončiki Godina-Ban kakor voditeljici „kola sreče“ in Gospej Tončiki Miklavc, voditeljici šaljive pošte.

Cenjenim gospicam: Milki in Graciji Kovačič, Anici Gregorič, Šteker, Zorki Nardini iskreno zahvalo za sodelovanje pri „kolu sreče“, oziroma pri šaljivi pošti!

Podružnica Glasbene Matice v Trstu. Redni pouk v vseh predmetih glasbene šole se prične v sredo dne 5. oktobra popoldne ob 2. uri.

Vsi gojenci naj pridejo omenjeni dan v šolske prostore Acquedotto 22. II. nadst., kjer se jim naznani natančni unik ter se jih razdeli v posamične letnike. S poukom v glasbeni teoriji se prične takoj; gojenci naj prinese s seboj le svinčnike, ostalo dobe v šoli. Tudi pouk v klavirju se bo vršil še isto popoldne.

Danes, to je petek, popoldne, od 5—6 ure je zadnji dan za vpisovanje v glasbeno šolo. (Narodni dom).

Vodstvo glasbene šole.

Tržaška mala kronika.

Samomor redarja. — Anton Martinuc doma iz Renč pri Gorici, star 26 let, je kakor redar stopil v službo lansko leto in je bil pridejen policijskemu ravnateljstvu. Včeraj zjutraj je Martinuc radi bolezni dobil tridnevni dopust. Ob 8. uri zjutraj je vzel svoj službeni revolver in se je podal v krčmo, ki se nahaja na oglu ulic Coroneo in Fontana. Tu je rekel neki ženski: „Zdaj se grem ubiti, ali pridete na pogreb?“ — Ženska se je nasmehnila. Martinuc je pa odšel v „bošket“ in ob 11. uri so ga našli na neki poti mrtvega na tleh.

Pogal si je iz revolverja eno kroglo v desno senco, drugo pa v obližje srca. — Zdravniška postaja je po komisijonalnem ogledu prepejala njegovo truplo v mrtvašnico pri sv. Justu.

Nesrečni Martinuc je imel enega brata v bolnišnici bolnega na jetiki, drugega gluhomemega, pred nekaj meseci mu je umrla mati in kmalu potem en brat, in sedaj je skrbel za oba gori omenjena brata, a njegova plača je bila premajhna, da bi mogel vsemu zadostiti. Zato se sodi, da je izvršil čin v obupu. Martinuc je bil zaveden Slovenec in zelo priljubljen pri svojih predstojnikih.

Tatvina. Neki čuvaj tukajšnjega nočnega nadzorstvenega zavoda je predsinocnjem zasačil v nekem skladišču južne železnice 22-letnega Karla Šlembo v trenutku, ko je ta prerezal neko vrečo polno suhih smokey in se skušal polastiti vsebine. Dal ga je aretirati.

Zopet tatvina. Iz nekega voza spedijske tvrdke „Adriatica“ so predsinocnjem prijatelji tujega blaga odnesli 4 kilograme kave.

Pozneje sta bila aretirana uzmoviča, ki sta 26letni Armand Magri, doma iz Padove stanujoč v Kolonji št. 261 in 31letni tržačan Ivan Debianco, stanujoč v ulici Veltro št. 512.

Koledar in vreme. — Danes: Hie-ronim cerkveni učen. — Jutri: Remigij škof.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 23° Cels. — Vreme včeraj: lepo. Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno. Zmerni vetrovi. Semtertja megleno. — V začetku še lepo potem motno.

Naše gledališče.

Revizor, slavna Gogoljeva komedija, ki jo bomo videli najskrbnejše naštrinjano že to nedeljo, 2. oktobra, ni samo celotno lepo, zaokroženo delo stalne umetniške vednosti; o tej krasni satiri marveč lahko trdimo, da ni v njej nič pretiranega ali prisiljenega. Dejanje logično sledi dejanju, misel veže misel, satira in humor se lepo zlogata, tako da raste zanimanje, čimdlje gledamo to znamenito delo plemenitega Rusa.

Vsaka oseba je na svojem mestu; nobene ni preveč, nobene ne manjka. In vsako

vloga za-se je najlepše izcizeliran značaj nastopajoče osebe, vsak posebej nam odkriva novo sliko, nam kaže življenje tistega časa, ki pa se do danes tudi še ni kaj spremenilo.

Na predstavi sodeluje tudi godba c. in kr. pešpolka št. 97. Dogovorjeno je ž njo, da bo igrala same slovanske in slovenske skladbe. Mislimo, da bo vsak že težko čakal prihodnje nedelje, — toliko lepega in zanimivega se nam obeta. — Svetovati bi torej bilo, da se vsi pravočasno preskrbijo z vstopnicami, ki se dobivajo tudi pri vartarici „Nar. doma.“

Tržaška gledališča.

EDEN. Danes navadna predstava. Danes gostuje zadnjikrat humorist Gaspere Castagna.

Društvene vesti.

Tržaško podporno in bralno društvo uljudno vabi gg. odbornike k odbo-rovni seji danes v petek ob navadni uri zvečer.

Trgovsko izobraževalno društvo vabi gg. odbornike in njih namestnike k odbo-rovni seji danes v petek ob 9. uri zvečer.

Glasbena šola Št. Jakobske „Čitalnice“ vabi vse one, ki so se vpisali v to šolo ali se nameravajo vpisati, da pridejo nočjo ob 8. uri v Čitalnico, kamor prideta tudi kapelnik Depaul in pevovodja g. Mirk, da se dogovore zaradi urnika.

Odsek za ljudska predavanja. — Včeraj sklicana seja se vrši v soboto zvečer ob sedmi uri točno in ne ob osmi, kakor pomotoma javljeno.

Predsednik.

DAROVI.

— Moški podružnici CMD. je daroval nek razprodajalec kamenčkov za stavbo nove šole pri Sv. Jakobu 2 K.

Nar. del. organizacija.

„Konsumna Zadruga“ čl. NDO sklicuje svoj prvi redni občni zbor na nedeljo 2. oktobra ob 4. uri popoldne v Sokolovo telovadnico v „Narodnem domu“ v Trstu.

Ker je to prvi redni občni zbor cve-toče konsumne zadruge in ker se bo moralo nekatere člene pravil spremeniti, je pričakovati največje udeležbe.

Volilni sestanek NDO, sklican za no-čjo, se vrši nepreklicno v četrtek, dne 6. oktobra, ob 7.30 ur izvečer v dvorani NDO ul. Lavatoio 1.

Izredna seja centralnega odbora MDO, sklicana na soboto, dne 1. okt., se vrši v ponedeljek, dne 3. okt., točno ob 7.30 uri zvečer.

Nadzorništvo in pregledniki raču-nov NDO so vabljeni na sejo v sredo, dne 5. okt. ob 8. uri zvečer v prostorih NDO ul. Lavatoio.

Vstopnice za slovensko gledališče dobe člani NDO po znižani ceni v uradu NDO ul. Lavatoio.

Vesti iz Goriško.

Kaznovano obrekovanje. O razpravi pred okrožno sodnijo v Gorici, o kateri nam je sporočil včerajšnji dopisnik iz Kanala, nam pošiljajo iz Gorice nastopno podrobnost poročilo:

Z veliko napetostjo že dolgo pričakovani izid pravde gospoda Josipa Valesa, prožnega mojstra pri državni železnici v Kanalu kakor tožitelja proti Tomažu Dobrila, čuvaju državne železnice istotam in sprevodnikom Alojziju Jonke in Ivanu Cerarju, je bil razglašen v sredo 28. septembra.

Z obsodbo je povedano, da so obtoženci — vsi trije socialni demokratje — obdolževali po krivem, torej obrekovali. „Dobili so, česar so iskali“ — izrazil se je pozneje Dobrila.

Vsi trije so obsojeni v precej občutno kazni, vsaki na 40 kronic ali na 4 dni zapora, za nameček pa še v poravnavo vseh sodnih stroškov, ki so gotovo narasli na okoli 1200 kron! Kje jih dobijo?

Žepi so prazni kakor je prazen „Spei-sewagen“ v brzovlaku.

Razprava je bila že v četrtič. Trikrat se je izvil tržaški branitelj dr. Solar s tem, da je iskal prič za dokaz resnice, ali našel je med vsemi vedno le takih, ki so pričale tožitelju v prilog. Četrtilič mu je pa priskočil na pomoč še goriški salonski socialist dr. Tuma, ki je pa kaj nesrečno branil svojega klijenta. Iz dejstva, da je ena prič nosila narodni znak, je izvajal v svoji brambi — nasprotniku v prilog, Me-

... ŠOLA ZA JEZIKE ...

Polyglotte Acquedotto št. 16 prvo nadstropje.

Nova metoda za naučenje modernih jezikov.

Izvanredno ugodna prilika!!!

Nemško . 8 lekolj Kron 4 { Dve : lekolj
Francosko . 8 lekolj Kron 6 { v aki : tedon.
Angloško . 8 lekolj Kron 6

Vpiše se lahko vsak dan od 11.-1. in 7.-9.

Navodilj lastnik Prof. Paolo Marquardt.

Brez posebnih obvestil.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem pretužno vest, da je naš ljubljani sin, oziroma brat gospod

Vladimir Vrtovec

danes ob 8. uri zjutraj po dolgem bolehanju v najlepši dobi 22 let
previden s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bode v petek 30. septembra t. l. ob 9. uri
zjutraj iz bolnišnice v Kandiji pri Novem mestu na pokopališče v
Smihelu.

LJUBLJANA - KANDIJA, dne 28. septembra 1910.

Žalujoča rodbina Vrtovčeva.

Mnenje gosp. dra. Edgarda SAIAS v Solonu

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Preizkušal sem na nekaterih bolnikih buteljke Vašega izdelka
ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferrugi-
noso Serravallo), ki ste mi ga poslali in bil sem jako zadovoljen. Pri
enem izmed teh bolnikov v konvalescenci, sem mogel konstatirati, da so
njegove moči s pomočjo tega vina hitro narastle, splošno stanje se je
znatno izboljšalo in tek se je zopet pojavil. Drugi slučaj, kjer sem do-
segel imenitne uspehe, je bila neka porodnica bolna na malarični mrzlici.
Vaše vino je zmagalo Laveranovega parasita. Ta dva slučaja mi za-
dostujeta, da bom znanprej vedno pripisoval Vaše vino vselej kadar
bo prilika.

SOLON, v maju 1909.

Dr. E. SAIAS.

Zobozdrav. Dr. Viktor Suzzatto

— je odprl —

svoj zobozdravniški ambulatorij
v via Campanile št. 15, II. n.

Tehniška dela so poverjena zobotehn. g. NIKOLAJU COSCIANCICH.

MICHELE ZEPPAR

Trst, ulica San
Giovanni 6 in 2

TELEFON šte. 11-85
s podružnico v Zadru.

Zaloga

majoličnih peči in
štedilnikov (Sparherd)

lastnega izdelka.

Edino zastopstvo tovar.
majoličnih peči: Carl
Mayer's Söhne, Blansko

Izbera plošč

za stene kakor tudi
za štedilnike.

Majolič. peč izdelan za
trajen ogenj, uporabljivo
tudi na plin.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda

Svoji k svojim! Odlikov. krojačnica Svoji k svojim!

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste šte. 12, I. nad. - TRST
(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

IZVRŠUJE VSAKOVRSNE OBLEKE

najnovije mode (od 50 K naprej)

in vsakov. uniforme. - Narobe se izvršijo točno. - Delo solidno.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

nil je namreč: saj so vsi pri narodni stranki! Ali ni s tem sam priznal, da ni trebalo nobenega pritiska od strani predstojnika v to, da so v zavarovalnici proti nezgodam volili kandidate narodne organizacije.

Res zanimivo je bilo zvijanje obeh bratiteljev, ker njiju bramba ni imela nobene podlage. Zato se je dr. Šolar vrgel na idealne namene, a dr. Tuma pa na idealne nazore! Ali vsa ona filozofična, ali pa če hočete sofistična izvajanja niso mogla prepričati pravičnega sodnika. Zato so pa tudi dobili — realne kazni!

Ulom v Št. Polaju. V ponedeljek dne 26. t. m. med 1 in 4. uro popoldne so ulomili tatovi v hišo št. 39 v Št. Polaju pri Nabrežini, ki je last čuvaja južne železnice Ivan Malnarja.

Odnosi so tam stanujočemu prožnemu mojstru Leopoldu Juha zlatanine in obleke v vrednosti nad 400 K. Ukradena je bila zlata ura z verižico, en prstan, par čevljev, en kloбок ter več kosov obleke.

Storilec je moral biti več, tudi so morali biti dobro informirani, kdo da stane v hiši in kedaj ni nobenega doma. — Psu čuvaja so dali slanino, da so imeli mir pred njim in tako lažje nemoteno izvršili ulom.

Prišli so v hišo skozi okno, odprli pa so kovčke z dletom, kar je soditi po sledovih.

Poizvedbe so ugotovile, da so se istega dne potikali po Nabrežini trije sumljivi ljudje, ki so se odpeljali ob 5. uri popol. s poštanim vlakom proti Trstu. — Policijska direkcija je bila še isti dan obveščena, kakor tudi orožniška postaja v Nabrežini. — Vendar ni po storilcih še nobene sledi.

Dvoje okostij so našli v Gorici ob ulici Novega mosta proti Soči tam, kjer kopljejo pesek. V obeh so bili zobje še dobro ohranjeni. Ko so se dotaknili okostja, se je zdrobilo. Tam okoli dobivajo večkrat kako okostje, in sicer jako staro. Zato se ugiba, kaj bi se bilo tam godilo: ali so to vojaški skeleti ali pa je morda Soča pri kakih velikih poplavih pred stoletji tje zanesla trupla.

Vesti iz Istre.

Iz Kozine. Za žensko podružnico CM družbe v Kozini je daroval rodoljub, ki noče biti imenovan 5 K. Lepa hvala!

Iz Marezig. Dne 28. septembra je tu praznoval svoj imendan naš Venčeslav Šalát, c. kr. stražmojster. Ker je mož tukaj vsesokoli in v vsakem pogledu jako priljubljen, mu je četvorica pevcev društva „Neodvisnost“ zapela krasno podoknico, nakar se je družba podala v gostilno g. Grimalda ter je, kakor dar slavljenca nabrala vsoto K 7.52 za istrsko družbo sv. Cirila in Metod. Denar se je odposlal družbi.

F. K.

Razne vesti.

Turške žene. Kakor se javlja iz Soluna, je muslimansko versko udruženje „Dšemeti-iline“ sklenilo neko resolucijo, ki se nanaša na to, kako naj se turške žene obnašajo med ramazanom, to je turškim postom. Na podlagi tega sklepa, ki je bil mohamedanskim rodbinam naznanjen potem muftorjev, smejo turške žene med ramazanom zapustiti hiše le v slučaju nujne potrebe. — Ženske, ki zapustijo hiše, morajo imeti obraz in roke gosto pokrite in sploh cel život zavarovati. V trgovinah ne smejo ostati dalj časa, nego je to neobhodno potrebno. Kave ali kake druge stvari ne smejo zavzeti v trgovinah in javnih lokalih. — Ta odredba dokazuje, da se vse poskuse, da bi se uvedlo za turške žene več prostosti vključno ustavi skuša že v kali udušiti.

Ramazan. Na drugem mestu govorimo o predpisih, ki so bili izdani za turške žene, kako se imajo vesti v mesecu Ramazan. Ker večina naših čitateljev gotovo ne ve, kaj je „Ramazan“, bodi tu povedano, da je Ramazan deveti mesec turškega leta, ki ni kakor naše, solnčno, ampak lunino leto. Mesec Ramazan je določen molitvi in postu. Zato je vsem vernikom strogo prepovedan vsa k telesni užitek od solnčnega vshoda pa do zahoda. Zato pa ni v mesecu Ramazan, ki je ravno sedaj, po turških mestih po dnevu nikakega življenja, ker verniki večinoma spe. Življenje začnejo šele s solnčnim zahodom. Po večih mestih naznanja strel iz topa, da je solnce zašlo. Tedaj pa verniki posedajo k večerji. Potem jim je svobodno, da se zabavajo do jutra kakor jim drago. Navadno govore naši zapadni pisatelji, da mohamedanci, ali — kakor hočejo oni, da se jih imenuje — muslimani uganjajo v nočeh Ramazana velike orgije, kar pa nikakor ni res. Morda, da se vrše take orgije v kakih ožjih krogih, ali na sploh je življenje resno in pametno in sleherni mohamedan se zaveda, da je mesec Ramazan posvečen molitvi in očiščenju duše od grehov. Mesto po dnevu, se vrši sicer življenje po noči, ali kakih orgij ni opazovati.

Prijatelji in znanci se sestajajo zvečer v kakem javnem lokalu, kjer se zabavajo pri kaki nedolžni igri, pijejo čaj in kavo ter kadijo. Proti zori pa odhajajo vsak na svoj dom, kjer jih že čaka zajutrk. Pri zajutрку ostajajo, dokler jim ni naznanil strel iz topa, da je solnce izšlo. Tedaj se nehjuje jelo in pitje ter legajo k počitku.

Iz tega je razvidno, da se v Ramazan za pravo vrši vse življenje po noči. Tudi prodajalnice so odprte do dveh, treh popoldne. Zato je samo ob sebi umevno, da morajo tudi turške gospodinje večkrat po noči odhajati iz hiše, da nakupujejo potrebščine za družino. — Kako stroge predpise imajo pri tem ženske, je razvidno iz vesti, ki jo priobčujemo na drugem mestu. Za naše pojme so taki predpisi sicer tiranski, ali splošni morali so le v prilog.

Primanjkljaj zrakoplovne tekme v Budimpešti. Pri nedavno prirejeni letalni tekmi je imel tozadevni odbor 970.575 K izdatkov in 431.691 kron dohodkov. — Primanjkljaj plača mesta občina peštanska.

Pobeg parček. — Začetkom tega meseca je solni čistilec Josip Böhm v Budimpešti odvedel ljubico svojega stanodajalca, Hermino Tunkman.

Begunca sta okradla najprvo ogoljufanega ljubčka ter odnesla mnogo dragocenosti. Iz Budimpešte je parček potoval v Ameriko, kjer se je popolnoma izgubila sled Tunkmanove. Policija poizveduje sedaj, da-li se je Böhm na nasilen način iznebil odvedene ljubice. Tunkman se je baje zadnje dni vrnila na Ogrsko.

Pekarna in sladčičarna : Ivan Pertot-Susič
Trst, via Cavana št. 17 (nasproti sodišču). Zalagatelj društva „Società Cooperativa fra impiegati privati“ v Trstu. — Večkrat na dan svež kruh. Najfin. sladčice. Pošilja na dom. Prejema naročila za vsako pecivo. Velika zaloga moke Majdičeve in drugih prvih mlinov po nizki ceni.

Šivalni stroji Singer, kupljeni na javni dražbi. Cene prilične, 3 moderni za vsakovrstno delo, tudi za večjo Kron 100, 3 za domačo rabo Kron 62. Garancija treh let. Sta Caterina 9, zaloga na dvorišču. 1610

Čevljar 18-letni iz Tolmina, prosi dela pislovenskem gospodarju v Trstu ali okolici. Naslov : Alojzija, Via Chiozza 58, I. nadstropje deano. 1600

Mebloyana soba se odda v najem v ulici Al. Manzoni 3, II. 1608

V trgovini dobro izveščana mladenka, išče službo v kaki prodajalni z jestvinami ali mešanim blagom. Učno sprječevalo je na razpolago. Ponudbe naj se pošiljajo pod R. Žica, poste restante, Sezana. 1606

Mlekarska zadruga

v Senožečah
odda z novim letom

mleko v zakup.

GOSTILNA N. D. O.

ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je popolnoma na novo preurejena in po najmodernejšem slogu slikana. Točijo se različna pristna vina. Ob vsakem času se dobijo gorka in mrzla jedila. Gostilna je odprta vsako soboto in nedeljo do 1. ure popoldne.

Prodajalna slanine : In : dellkates

z buffetom
Alojzij Kranjc, Trst
ulica Sanità 22 (vokal ulice S. Giorgio 5)

Pivo Dreher, uležano in Kaiserjevo. Španska vina iz The Continental Bodega Company. — Dezertna vina bela in rdeča iz kleti princa Lichtensteina v Feldsburgu in grofa Lantierja v Vipavi. Vsaki dan kuhana gnat, stanjelska gnat in raznovrstne slanine.

Sveže surovo maslo iz planin in izbran sir.

Jabolka ::

fine, namizne : 100 klgr od Kron 12—do 24— iz kolodvora Litija in po pošt-nem povzetju : **J. Razboršek** Razpošilja : v Šmartnem pri Litiji (Kranjsko). — Ena korbica 5 kilogramov franco Kron 2.40.

FRIDERIK SCHWARZ

Trst, Via Valdirivo št. 3, Trst
Zastopnik : znanih : mlinov
SZMOLENSKY & COMP.
SZABATKA
Prvi parni mlin Békéscsaba
Akcijska družba parnih mlinov
Baja. — Zastopnik za Trst, Gorisško, Istro in Dalmacijo.

Soba je za oddati v ulici Gaspare Gozzi št. 3 v pritličju, blizu južnega kolodvora. V hiši se govori tudi slovenski. 901

20 kvintalov grozdja, črni refošk, proda Andrej Gregorić Dekani. — Cena po dogovoru Obrniti se je na lastnika. (1605)

Naznanilo.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se nahaja dobroznana trgovina **VATOVEC** : (prej trg Barriera vecchia) sedaj

ul. Istituto 25 (vokal ul. Manzoni 1)

Zaloga testenin domačega pridelka, „PEKATETE“ z ILIRSKO BISTRICE, tukaj, pridelka in napolitan-skega. Zaloga olja iz oljk, vinskega jesiha, kave, sladkorja itd. Posebnost : vina domača in zunanja v steklenicah in pivu. Toplo se priporoča slavn. občinstvu in svojim prejšnjim cenjenim odjemalcem.

Naročnine po pošti od 5 klgr naprej se izvršujejo po nizkih cenah.

TRVDKA

Adolf : Kistoris

skladišče oblek za moške in dečke
Trst, via S. Giovanni 16, I.
TELEFON št. 16-83.

(zraven restavracije Cooperativa ex Hacher) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju

Pokusite pivo

češke delniške pivovarne

v ČESKIH BUDEJEVICAH, Je izborno, na plzenski

ZALOGE : način narejeno. ZALOGE :

LJUBLJANA : V. H. Rohman;

POSTOJNA : Emil stotnik Garzaroli;

TRNOVO : Rudolf Valenčič.

TRST : Schmidt & Pelosi.

PULA : Laeko Križ.

REKA—SUSA : An e Sablich.

:: Panificio Triestino ::

Otvoritev filijalke na Opčinah

ob sežanski cesti.

Odprl se je kinematograf „Adria“

v Škečnju

Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.

Vsaki torek, četrtek in soboto nov program.

VSTOPNINA : I. mesto 30 vin., otroci in vojak 20 vin. II. mesto 20 vin., otroci in vojak 10 v.

Ivan Miheučić & Co.

MEHANIČNA DELALNICA

Trst - Via Tiziano Vecelio št. 4 - Trst

SPREJEMAJO SE V POPRAVO PARNI STROJI IN KOTLI, VSAKOVRSNI MOTORJI NA GAS IN BENZIN. — VSAKOVRSNA INDUSTRIALNA DELA V KOVINAH IN KOLARSKA BAKRENA DELA
VSE NAROČBE SE IZVRŠIJO Z NAJVEČJO SKRBNOSTJO IN NATANČNOSTJO.
PRORAČUNI IN NAČRTI. TELEFON ŠTEV. 22-53.

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadion št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Dva oddelka : Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerno.

Bogata izbira izbora popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kadilne dvorane v najnovejšem slogu. — SPECIJALITETA : Železno in medeno pohištvo

Bogata izbira vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.